

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrației „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:
Pe un an 160 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 L. l.
Pe jumătate de an 80 "		
Pe un pătăr de an 40 "		
Un număr 3 Lei.		
Pentru străinătate pe un an 260 Lei.		

Pe pământ pace...

de: Iosif Câmpianu.

Biserica creștină nu poate fi condusă decât de duhul păcii, pentru că ea cugetă, că Christos, mirele ei dumnezeiesc nu i-a lăsat altă moștenire aiei pe pământ decât *pacea*. Cu pace și pentru pacea a toată lumea se roagă ea necontenit prin gura slujitorilor ei.

Mântuitorul lumii înainte de patima sa — la Cina cea de taină, — zice către învățăceii săi: „*pace vă las vouă, pacea mea v'o dau vouă; nu după cum vă dă lumea, vă dau vouă*” (Ioan c. 14 v. 27); iar după înviere, primele cuvinte ce le-a rostit către apostoli, când li-s'a arătat, au fost „*Pace vouă!*”

Și dacă această pace este conturbată de unii, cari se pretind a fi creștini, pentru a provoca desbinări și desordine, aceștia nu mai lucrează în spiritul Evangheliei, nu mai slujesc lui Dumnezeu, ci pasiunilor lor proprii. Biserica lui Christos desprețuește certurile și neînțelegerile și condamnă chiar pe aceia, cari caută să rupă legătura unității noastre sufletești, „*iar de n'ascultă nici de Biserică să-ți fie fie ca un păgân și vameș*”. Unii ca aceștia se eschid singuri din sinul bisericii creștine.

Ca să cunoaștem mai bine spiritul păcii așa dupăcum înțelege Biserica noastră să-l propovăduiască, trebuie să pătrundem mai adânc, să ne aprofundăm puțin în învățăturile atât de frumoase și clare ale Intemeietorului ei, cari învățături sunt dogmele însuș ale aceluși spirit al înțelepciunii cari n'au alt scop final decât „*pacea*”.

Când ne zice Christos: „*inubiți pe vrăjmașii voștri; faceți bine la cei cari vă născ; binecuvântați pe cei cari vă blastămă, rugați-vă pentru cei cari vă supără; celui care te lovește peste obrazul*

drept, întoarce-i lui și cel stâng; celui care îți ia haina, nu-l opri a-ți lua și cămașa și de te aruncă cineva cu petrii, aruncă-l cu pâne”, oare nu ni-le cere. El toate acestea numai și numai pentru liniște, pentru a avea *pace* în lume.

El ne-a învățat pentru toate timpurile, că împărăția lui Dumnezeu este o împărăție a păcii.

Și când zice Christos, că „*n'am venit să aduc pace ci războiu*”, atunci a înțeles El acel războiu intern, pe care trebuie fiecare din noi să-l purtăm în contra pasiunilor, poftelor noastre. Este războiul dintre spirit și carne pentru a dobândi pacea internă, pacea sau liniștea sufletească.

Creștine! Vrei să dobândești această pace, singura care duce la mântuire, îndreaptă-ți pașii către sfânta biserică, maica și hrănitorea vieții tuturor. Împlinește-i poruncile, ascultă învățăturile și povețele ei și cu deosebire acum când intrăm în postul Nașterii Domnului, cel mai bun prilej de a-ți curăți sufletul și de a-ți pregăti și tu inima ta de o iesle pentru Accia, Care s'a născut și a venit în lume, ca să aducă pe pământ pace și între oameni bunăvoire.

Pe pământul făgăduinței...

— Note de drum —

De ing. Petru Fotoc

Iaffa.

Nu cu puțină emoție, veseli, sănătoși, pășim pe întâiul petec de pământ, a carui cercetare a fost rostul călătoriei noastre. Valurile, care-i preling țărnetul, dealurile, care-l încunjură, soarele, care-l alintă, aspectul încântător și tot ce ne încunjură, idealizat cu farmecul zămislit din frământările sufletului nostru, setos de tot ce-i departe de grijele lumesti, — sunt tot alătea

mărturii, ale marelor fapte, cari s'au săvârșit acu 19 veacuri, când s'a clătinat din temelie concepția de viață a omenirii, în urma învățăturilor propovăduite de *fiul dulgherului* din Nazaret. Credința în un Iehova răsbunător, este înlocuită cu iubirea Dumnezăului nostru. Monoteismul, perfecționat.

Vaporul din lipsa unui port amenajat cu instalații potrivite, fiind fundul mării în aceste regiuni stâncos, ancorează cu multă băgare de seamă, la o depărtare de aproape un km. de uscat, că pe lângă toată circulația mare, nu s'a construit nici un debarcader, — măcar plutitor — și chiar cât de primitiv. Nu înțeleg cine se poate învinui, turcii nepăsători din trecut ori dominanții, speculanți de astăzi. Poate în ambele cazuri, nesiguranța stăpânirii. Tot belșugul țării pe aici pleacă afară și tot importul, pe aici întră. Când marea e agitată, vasele până la liniștirea valurilor, sunt nevoite a face dealungul litoralului, plimbări zadarnice sau a ancora în alt port, că altcum sunt condamnate a încerca îndrăsneala trecerii printre *Schylla și Caribde*, teama naviganților.

Întâmpinați de trimișii Sanctității Sale, ai de atunci în *Domnul adormitului părinte Damianos, patriarhul Ierusalimului*, cari ne urează bun sosit și prezintă invitațiile și programul ce avem de urmat, — după ce se oficiază o rugăciune de mulțumită, — ne urcăm în bărcile cari încunjurau vasul, ca pe o pradă. Despre sosirea noastră erau avizați prin radio. Intre mulțimea barcăgiilor turci, arabi, apar unii cu fizionomia cunoscută nouă și caracteristică pentru un neam conlocuitori cu noi și acas: *evreii*, cari pentru a fi menajați în prima linie ei, de conaționali lor, poartă pe piept o tăbliță cu o inscripție ebraică, ca semn distinctiv. Suntem doară în țara lor. Din nou cerșetorie, băieți mai tineri, mai mari ne cer bacșiș. Le oferim, dar știind din auzite de istețimea lor, aruncăm banul în mare. Odată sar din barcă și veseli scot din fundul apei piesa. Măiestria lor. Mai ușor se trăește așa.

Luăm cu noi numai o parte a bagajului, de cât avem nevoie în timpul, cât petrecem aici. Restul rămâne pe vapor, care ne așteaptă până la reîntoarcere, când continuăm drumul. Ochii sunt în patru, că să nu piară ceva, fie din barcă, fie din mâinele hamalului angajat, cât parcurgem în cel jumătate de ceas, calea până la gara ferovieră de învagonare. Ni-s'a atras atenția dela început asupra slăbiciunilor de asemenea natură, a oamenilor de serviciu public, practicate și la noi în țară. Nici nu se sloboade bine ancora, și și sosi în mijlocul nostru, proprietarul *biroului de voiaj*, farmacistul *Mavromihalis*, din Ierusalim,

care a luat în antepriză, executarea programului, cu sarcina a griji — sigur cu un câștig cum se cade, — de plasarea, alimentarea, transportul călătorilor. El ne servește cu primele instrucții. Nu venise singur. Era însoțit de un tiner de vre-o 26—28 ani, îmbrăcat în costum de sport, croi tirolez, pe cap cu o cască tropicală și care în o frumoasă, corectă și dulce limbă românească, ne dă deslușirele trebuitoare, că anteprenorul cunoștea numai limbi sireine noauă. Spunea că e bucureștean și face comerț. Era evreu, zic eu. Dar ne-a căzut bine. Ne-a însoțit apoi, până la plecarea în Egipt.

Pășim pe mal. Ne strecurăm printre reprezentanții birourilor de călătorie, ai hotelurilor, mulțimea hamalilor, birjarilor, dragomanilor, cari cu toții așteaptă dela nouii sosiți, — chilipirul, cel puțin pentru o zi. Trecem prin o baracă de lemn, lungă, spațioasă, cam întunecată, plină cu diferite mărfuri. La mese simple, numeroși funcționari, unul mai vorbăreț ca celalalt. Probabil tac revizia bagajelor și a mărfurilor, pentru vămuire, cercetarea actelor de călătorie ori controlul sanitar, că pe noi așa se vede, ne-au scutit de aceasta tortură și la sosire și la înapoiere. Nu știu ce o fi făcut cel cu oglinzile?

Că acești *beamteri*, de ce nație vor fi fost, nu știu. Statul e evreesc, populația în majoritate arabă, ear puterea o exercită englezii. Cum se împacă toți la olaltă, se va vedea mai târziu.

(Va urma).

Comemorarea lui Alexandru cel Bun la Academia teologică*).

O jumătate de mileniu s'a scurs peste istoria poporului român și după acest noian de vreme apare senină silueta unui voevod Moldovean: Alexandru cel Bun.

Umbra croilor străbuni strejuește la spatele nostru turnând imbold de viață în sufletele infrigurate de greutatea grijilor. La umbra amintirii lor găsim balsamul suferințelor, resortul faptelor mărețe și tot ceea ce avariția prezentului ne refuză.

România, cu pietate și-a adus aminte de acela care cu demnitate a ținut „tronul de stejar“ al Moldovei, aproape jumătate de veac, închinându-se scumpei lui amintiri. Academia Teologică din loc și-a exprimat deasemenea simțimintele față de amintirea „Marelui străbun“. Într'o ședință festivă — Duminecă, 30 Octom-

* Din cauza lipsei de spațiu, prezenta dare de seamă n'a putut fi publicată la timp.

vrie a. c. — a Academiei, Dl. profesor Isaia Suru a evocat măreața figură a lui Alexandru cel Bun. Dsa face o succintă espunere a acelor zile grele ce i-au fost hărăzite poporului român să le petreacă. Dar providența divină s'a îngrijit să trimită acestui obidit popor din când în când pe câte unul ce avea marea misiune să-l scape de necazuri. Alexandru cel Bun avu chemarea să desăvârșească întemeierea unei țărișoare invadată atât de mult de vecini; să întemeeze mitropolia Moldovei punând capăt conflictului dintre biserica din Moldova și Constantinopol. Fire blândă și înțeleaptă a domnit în relații pacifice cu vecinii și a armonizat toate situațiile în interiorul țării sale.

„A rechema umbra morților, a o invoca în fața prezentului nu este numai un act de pietate, e mai mult: o răscolire a energiilor postume, o rezumare, o reculegere, o revizuire a lor, zice poetul „plin de duh național“, Octavian Goga.

M. B.

Ce este un concordat cu Vaticanul?

de Isaia Suru.

O altă chestiune. Spuneam că papa amestecându-se în afacerile interne, ale Statelor, calcă, nesocotește respectul cuvenit Statului. Ori tratatele internaționale au la baza lor respectul reciproc față de suveranitatea Statului, iar papa, ridicând într'un fel dreptul de legislație internă, exercitând un fel de drept de control, după rati ficarea concordatului nesocotește tocmai acest respect. Așa în concordatul Austriac (1855) se prevede (§ 35) că în chestiunile de interes comun, pe viitor Statul nu va putea legifera, fără aprobarea papei deci pune Statul într'o dependență oarecare față de el. Tot în acest concordat se dispune ca guvernul austriac să nu poată face legi în materie de învățământ, cu privire la căsătorii și în alte materii ce cad în competența Tribunalului fără avizul prealabil al papei²⁰⁾. Aceasta înseamnă că Statul ar ceda din drepturile ce exclusiv numai el le poate exercita. Toate acestea sunt chestiuni ce nu pot forma obiectul unei convenții, și fiindcă totuși formează obiectul concordatelor, urmează că acestea nu sunt și nu pot avea puterea unor tratate. De altfel dreptul internațional public precizează că raportul dintre Biserică și Stat este obiectul dreptului intern al fiecărui Stat²¹⁾ și este exclu-

siv al acestui drept și al legilor constituționale²²⁾ dreptul internațional nefiind competent în chestiuni ce privesc organizația Bisericii și disciplina ei etc.²³⁾ Chiar și savantul Italian Fiore²⁴⁾ zice că raporturile Bisericii cu suveranitatea teritorială rămân sub imperiul exclusiv al dreptului public intern al acesteia, iar, cât privește raporturile dintre culte, tot suveranitatea teritorială are drept, — respective putere de a le determina²⁵⁾. Este drept că și cultele își spun cuvântul lor, dar asta mai mult ca o consultare, o părere, că și ele sunt de comun acord rămânând statul singur să legifereze, și nimeni altul. Cu asta e clarificată și părerea că ar fi „publicae conventiones“.

În concluzie deci, obiectul concordatelor nu poate fi decât obiect al legislației interne a Statului²⁶⁾.

C) Incetarea concordatelor de a mai produce efect.

O altă chestiune justă de formă, analizată însă în fond ne va clarifica încă cu ceva asupra concordatului, este felul cum încetează concordatele. La încheierea concordatelor cât și la tratativele ce premerg — până și la redactarea actului — se respectă formalitățile tratatelor internaționale, prin urmare ar trebui să fie urmate aceleași formalități și la încetarea lui de a mai produce efect, așa zisă, în dreptul internațional, denunțarea. Ar fi și logic că dacă încheierea lui s'a făcut cu consimțământul ambelor părți — să zicem consimțământul Statului, ori ori noi am văzut la istoric cum au primit unele State concordatele și apoi nici violența morală nu lipsește, (influența politică) — și abrogarea lui să fie sau să se facă prin consimțământul ambelor părți. Aceasta însă ar fi numai judecând la aparență, deoarece dreptul de participare, de consimțirea papei la încheierea unor astfel de tratate nu este fondat, nu are nici o bază de drept, — deci aceasta nu este decât o simplă concesie din partea Statului făcută din motive sau interese politice — nerespectarea aceluiași formalități ca a tratatelor internaționale, și la abrogarea lui este explicabilă. De aceea această respectare nu are nici o consecință. Istoricul concordatelor ne probează îndeajuns cum au fost abrogate concordatele, să amintim câteva: cel francez din 1801 a fost abrogat în multe părți deodată cu votarea lui prin articole organice, deodată cu concordatul votate; iar la 1905 a fost direct înlocuit în întregime cu o lege de Stat; concordatul bavarez a fost pus pe același

22) Piedelicvre o. c. p. 539;

23) Idem 581.

24) o. c. p. § 439.

25) Bonfils 152;

26) Idem 563.

20) Bompard o. c. p. 72;

21) Bonfils o. c. p. 84;

pedestal cu edictul acela al religiunii, care nu era decât o lege de Stat; cel austriac a fost deasemenea înlocuit în 1874 prin lege de stat, după ce mai înainte a fost în multe părți desființat prin diferite legi de Stat; ce să mai zicem cu privire la cel rusesc despre existența cărui în Rusia nu s'a știut nimic? Această nerespectare — ca să zic așa, fără vre-o consecință, dovedește că concordatele nu sunt tratate și iată de ce. Dacă ele ar fi tratate sau contractate, și Statul ar refuza de a-le respecta fără nici un motiv juridic, sau alte motive îndreptățite, serioase, etc., fără ca Statul să denunțe, după cum procedează la tratatele internaționale. Dacă Statul și la tratatele internaționale n'ar respecta aceste formalități, s'ar lovi de spiritul de solidaritate al Statelor, cari formează comunitatea internațională, deoarece acelaș pericol le amenință și pe ele în viitor. La același purtare se vor putea aștepta mâine și celelalte State. Această protestare a celorlalte State este o sancțiune de ordin moral. Deci concordatul nu se bucură nici de sancțiuni de ordin moral nici de ordin material, sancțiuni de cere numai tratatele se bucură. Iată pentru ce am zis că această problemă deși este o chestiune de formă — fiindcă ori denunță guvernul ori abrogă printr'o lege de Stat, ori în mod simplu nu mai respectă concordatul, rezultatul e acelaș — dar analizată în fond, consecințele nedreptății comise față de un alt Stat, cari amenință pe celelalte, dovedește că concordatele cu Vaticanul nu sunt tratate.

Concluzie generală la § 2. Ca încheiere a acestui capitol, din cele tratate până aici, putem trage concluzia, că concordatele neîndeplinind nici una din condițiile recerute deun tratat internațional — chiar de contract public intern — și anume n'are capacitate juridică fiindcă e reprezentantul spiritual al supușilor Statului; — n'are obiect licit — fiindcă chestiunile aparțin dreptului intern al Statului și se regulează prin legi de Stat și apoi mai conține și privilegiu cari nedreptățesc celelalte culte — chiar și consimțământul reciproc ce trebuie exprimat în mod regulat, îi este contestat — formalitățile simulează un fond pe care nu-l au și o violență morală, influența politică nu lipsește și chiar de ar fi exprimat în mod regulat îndată ce n'are capacitate nu poate avea consimțământ — deci concordatele nu sunt tratate internaționale. Un singur lucru rămâne adevărat însă, și din teoria contractelor, și anume că forma concordatelor este a tratatelor internaționale. Și această formă vine dela faptul că Statele consideră Vaticanul

fictiv ca o suveranitate internațională ca să le menajeze cu marea sa influență morală, cu deosebire în trecut fie ceea ce privește interiorul țării, fie în alte State ai căror supuși sunt catolici și cu cari State respectivul Stat are relațiuni²⁷⁾.

(Urmează)

Alexandru cel Bun. (1400-1432).

La cinci sute de ani dela moartea Lui.

De: Prof. C. Rudnean

Acest Domn pașnic și deosebit de chibzuit, a căutat să aplaneze neînțelegerea pentru asigurarea țării sale. De astă dată încercarea a venit din partea patriarhiei din Constantinopol. Clerul din Constantinopol liberă poporul Moldovei de anatema, dar pe conducător și episcop îl consideră și pe mai departe escumunicați până când se va dovedi, că sunt legali și nevinovați. În *Mai 1401* Alexandru cel Bun a trimis o delegație la Constantinopol, prin care cere ertarea și confirmarea mitropolitului Iosif. Patriarhul din Constantinopol Mateiu prin epistola din *26 Iulie 1401* îl recunoaște pe Iosif de mitropolit al Moldovei, trimițându-și solii în Moldova pe ieromonahul *Grigorie*, „călugăr din chilia mea” și pe preacinstitul dascăl al Sf. Evanghelii, pe diaconul chir *Manuil Archon*, cari l-au întărit întru mitropolit *adevărat pe Iosif*, iată documentul:

„Prea nobile, prea slăvite, prea înțelepte Mare-Voevod al Moldovlahiei, Doamne Alexandre, în Duhul Sf. prea dorite fiu al Smereniei noastre, Har, pace și sănătate-ți cere Domniei Tale în rugăciunile sale Smerenia noastră dela Dumnezeu atotțiitorul. Solii Domniei Tale au venit aici la Smerenia noastră și la dumnezeescul și Sf. Sinod și au spus și cuvintele Domniei Tale și s'au cetit în Sinod și le-au ascultat. Și am întrebat noi pe soli cu privire la episcopul ce se găsește în țara Domniei Tale, chir Iosif, de unde era și cum s'a hirotonisit și a venit și a locuit acolo și cum de atâția ani n'a spus nimic și acum spune și cere, să fie acolo ca episcop. Și au spus solii Domniei Tale: chir Iosif este om din partea locului nostru și de un neam cu Domni noștrii și s'a hirotonisit deci ca episcop al Moldo-Vlahiei de al Haliciului, acel chir Atonie, și nu zice nimic decât să-l binecuvânteze Marea Sfințenie a Ta ca pe un creștin și călugăr, să stea să cerceteze enoria lui și pentru că e episcop din partea locului chir Iosif, să-l binecuvânteze Marea Sfințenie a Ta cu sfântul Tău sinod, ca să ne binecuvânteze, să ne sfințească. Deoarece de mulți ani suntem încercați, a venit chir Teodosie acela și deaceea nu s'a oprit aici ci s'a întors îndată și iarăș chir Ieremia și nici el nu s'a oprit, ci și el a ajuns la încercări și ne a aruncat și pe noi și deatunci până acum suntem încercați... Și cine vrea, calcă în picioare Biserica noastră și se pare că avem episcop, ci nu-l avem. Pentru aceea s'au rugat să ne milostivim de țara Domniei Tale că e multă și mare și e cu totul fără binecuvântare și lipsită de episcop și să iertăm pe chir Iosif, ca să vă sfințească. Și că n'a scris ori să fim trimis sol până acum chir Iosif, ziceau că era luptă în acel loc și schimbări de Domni ci, când a vrut să trimeată, atunci a fost oprit. Acestea le-a spus solii Domniei Tale și le-au cerut iar Smerenia noastră și dumnezeescul și sfântul

27) Confer. Despagnet o. c. p. 211.

Sinod le-a ascultat și unii dintre arhieriei am socotit că e dreaptă cererea, iar în judecată au avut multă deosebire ca nu cumva lucrul să fie lucrul neadevărat. Pentru aceea Smerenia noastră împreună cu toți arhieriei, am crezut, că e drept să trimitem la Domnia Ta pe solii noștri. Ci trimitem acolo pe prea cinstitul între ieromonahii părinte sufletesc chir Gligorie, călugăr din chilia mea, și pe preacinstitul dascăl al Sf. Evangheliei în preasfântă Biserică alui Dumnezeu ce e în grija noastră, diaconul chir Manuil Archon, întru Duhul Sfânt iubiții ai Smereniei noastre oameni cinstiți vrednici de laudă cărora le-am și poruncit să facă așa, încât cu voia Domniei Tale să strângă pe cinstiții, preoți și monahi din țara Domniei Tale și să cerceteze lucruri de aproape și curat să strângă prin ei afurisenția din partea Smereniei noastre, precum au fost orânduși și învățați de mine. Și dacă vor auzi dela ei, că acest chir Iosif a fost hirotonisit de al Halicului pentru Moldo-Vlahia, să-l puie episcop acolo, drept cu serisoarea sinodicească a Smereniei noastre, pe care o au ca să slujească și să sfințească și să facă toate, ca un Mitropolit adevărat, cât i se cuvine a face căci așa e drept precum și dumnezeescul și Sf. Sinod a judecat Smerenia noastră a făcut cunoscut. Iar dacă va fi altcum lucrul de cum zicem, să vie acolo și vor da seamă înaintea Smereniei noastre și înaintea dumnezeescului și Sfântului Sinod, de va părea ceva drept, atunci se va face. Iar de-l vor găsi episcop hirotonisit acolo de al Halicului, trebuie ca solii de față ai Smereniei mele să-l întărească și să-l așeze ca adevărat episcop și dascăl al locului aceluia al Moldo-Vlahiei, ca să vă binecuvinteze și să vă sfințească pe voi toți. Iar chir Eremia, când se va împotrivi Smereniei noastre și dumnezeescului Sinod și Sfântului Sinod, atunci va face judecata ce va fi drept. Căci Smerenia noastră nu vrea ca voi să fiți fără binecuvântare și fără episcop, care să poată a vă sfinți, nici nu primește ca mulți să năvălească și să calce ca episcopi țara Domniei Tale, ci vrea să fie unul singur adevărat, ca să poată să vă sfințească, deoarece și dumnezeescile și sfințele canoane se învoiesc la aceasta. Primească deci Domnia Ta și pe solii noștri de față și să le fie bun ospete și să-i cinstească și sprijine-i și ajute-i la aceasta, ce-ți scriem și la altele, la câte vor avea nevoie de Domnia Ta. Ruga mea și binecuvântarea mea cu Domnia Ta și cu toții ai țării tale în luna lui Iulie, în dieția a nouă.⁹⁾

Reședința mitropoliei a fost la *Suceava* în mănăstirea numită azi a Mirăuților.

După aplanarea conflictului bisericesc — Alexandru cel Bun, se îngriji ca moaștele Sf. Ioan cel Nou, care suferise martiriul la 1330 în Cetatea-Albă¹⁰⁾, să fie aduse la Suceava. În acest scop el trimise o delegație strălucită de preoți și boeri, să aducă osămintele în capitala țării. Domnul însuși a oșit cu mare elan să întâmpine sfințele moaște, pe care le-a așezat la Suceava, unde au fost pastrate ca niște relicvii sfinte. Sf. Ioan al Nou, a fost considerat ca patron al Moldovei. În timpul acesta Moldova era bantuită și de o criza politică, pricinuită de amestecul dela început al Polonilor în afacerile interne ale Moldovei. Alexandru cel Bun a căutat dela începutul Domniei Sale să aplaneze criza politică, prin care trecea Moldova, apropiindu-se de Poloni — pentruca să păzească hotarele țării de năvălirea Turcilor. El a înțeles, ca singurul lucru care poate asigura dezvoltarea pașnică

a țării, e atitudinea constantă față de Poloni adică *puțerea suzerană*. În 12 Martie 1402¹¹⁾ facu omagiu de închinare regelui Vladislav Jagello. Acesta pentru a asigura și mai mult, că obligațiile ce și lea luat Domnul Moldovei vor fi statornice, a pretins ca și boerii să facă jurământ de credință, dintre aceștia documentele polone, amintesc pe „*Costea Valachus*“, Boerii erau îndatorați prin aceasta să denunțe regelui dacă Alexandru al Bun s'ar abate dela condițiile stabilite. În 1404 a reînnoit omagiul de fidelitate mergând în persoana în Cămenita și la scurta vreme după aceea la Lemberg. Cu acest prilej s'au regulat și raporturile comerciale dintre Moldova și cei dela Lemberg. Alexandru cel Bun, era îndatorat în primul rând să dea regelui polon ajutor de războiu. În luptele dintre Teutoni și Poloni la lupta dela *Tannenberg* (1410). Domnul Moldovei a trimis o trupă de români. Cronicarii poloni spun că în această bătălie au luat parte și „*Valahii*“. În 1411 Vladislav Jagello, trimite în Moldova un emisar al său, pentru a regula imprumutul pe care-l făcuse Petru Mușat regelui Poloniei, la 1388. Vladislav recunoaște printr'un act că datorează Domnului Moldovei suma de 1 mie coroane, drept garanție îi dă până la restituirea ei — Pocuția.

(Urmează)

CINE SUNT SECTARIII ?

Sectarii sunt dar niște *rătăciți* și niște *minciנוși* în acelaș timp.

Apucând calea pierzării, a rătăcirii sufleteste, ei în loc să-și dea seama că au greșit, reîntorcându-se la binele părăsit, întocmai ca fiul cel pierdut, se încăpăținează să persiste în rătăcirea lor; ba sumețindu-se întocmai diavolului, îndeamnă și pe alții să-i urmeze!

Și cea mai grozavă rătăcire este rătăcirea sufletului!

Să ne gândim numai la protopărinții noștri Adam și Eva. Nu căutăm că această întâie pereche de oameni a păcătuit atrasă de satana cel cu haina șarpelui, dar căutăm la păcatul neascultării; cel dintâi păcat, cea dintâi rătăcire a sufletului a atras după sine o sumedenie de alte rătăcirii. *Dosirea adevărului* adică *minciuna*, atunci când ei sunt făcuți răspunzători pentru neascultarea lor; aceasta este împreună cu *lipsa de bărbăție* de demnitate la întâiul om, cu ascunderea, fuga lui din fața adevărului. Toate acestea se cheamă *întunecarea minții* și *rătăcirea inimii*, isvor al desorientării, al pierzării.

Aidoma rătăcirii întâiului om este rătăcirea sectanților de acum!

Să ne gândim la vre-o două trei învățători sectare, învățători de bază. Să zicem la baptiști. Așa, după ei, adică după învățătura lor, omul nu poate fi botezat oricând, ci numai când este mare și își dă seama de ceea ce face. Sau, fiind

9) *Harmuzaki*, V. XIV partea I-a (1820—1716) pp. 34—36 trad. rom. în *I. Lupăș*: Lecturi din Izvoarele Istoriei Române pp. 73—75
10) N. Iorga: Chilia, și Cetatea-Albă, p. 6 passim.

11) Xenopoli: Istoria Românilor din Dacia Traiană, București, 1904 pp. 163—166.

ei toți oameni maturi, și înțelegând toți învățătura credinții creștine, află că ne mai având lipsă de preoți, aceștia sunt de prisos.

Pentru a le arăta bapțiștilor cât sunt ei de rataciți — oricât s'ar pretinde maturi și învățați în ale Scripturii, n'ar trebui să le amintim decât adevărul etern al creștinismului: *Mântuitorul Christos, care a chemat la mântuire toate neamurile n'a făcut deosebire între tineri și bătrâni, între săraci și bogați!* Nepunând bariere nimănui, El a venit pentru mântuirea tuturor.

Bapțiștii resping pe copii dela împărțirea cu sfânta Taină a botezului; și ei pretind a cunoaște Scriptura Sfântă! Dar oare nu această Sfântă Carte vorbește în cele mai înălțatoare cuvinte de dragoste Mântuitorului pentru prunci?

Bapțiștii împiedecă pe prunci de a intra în împărăția lui Dumnezeu, în timp ce Mântuitorul i-a arătat ca pe unii cei mai mari în această împărăție. (Matei XVIII, 1-6),

Unde este dar adevărul? Cine îl batjocurește?

Și bapțiștii aceștia, întocmai de altfel ca și ceilalți sectari, atacând preoția și pe preoți, plătesc din greu pe inaintestătătorii lor pe „predicatori“ — ca și d-al de fratele Vigia — și e firesc că nu se poate și nici nu s'ar putea fără cap, fără conducere văzută. Dar atunci să nu aseundă adevărul, să nu mintă!

Sectarii sunt însă mincinoși! Sumeți și mincinoși, căci strămoșul Adam — de o pildă — păcătuiind prin neascultare, la glasul Domnului, s'a rușinat și s'a ascuns. El și-a dat sama de calcarea poruncii, și când a auzit glasul Domnului, glasul Adevărului, rușinându-se s'a simțit strivit sub puterea Lui, s'a simțit mic, netrebnic și umilit! Dar la sectari e cu totul altfel.

Sub masca un i rătăcirii — a unei minciune — căci abaterea dela adevăr minciună se numește — ei cad într'un păcat enorm!

Sectarii semețindu-se, caută să se asemene cu însuș Mântuitorul Christos! În această privință scrisoarea ce am publicat-o rândul trecut ne servește deplină dovadă. Și anume, autorul ei vorbește de un oarecare Șandru „*Botezat cu Botezul lui Ioan*“. Botezul lui Ioan, se poate o fărâdelege mai mare ca aceasta, să pretinzi că botezul tău bapțiștile, este botezul lui Ioan. De către Ioan, cu botezul lui Ioan a fost botezat singur Mântuitorul Christos, căruia voi nemernici muritori voiți a vă asemui?! Dar vă aduceți aminte voi cari pretindeți că ați învățat și știți tainele și istoria creștinismului, cum — în umilința lui mare — un apostol al Domnului Sfântul Petru *neîndrăsnind nici în moarte să fie asemenea Domnului*, a cerut să fie răstignit cu capul în jos?

(Urmează).

NOTĂ OFICIALĂ.

Nr. 6199 E. 1932.

Se provoacă Onor. preoțime, care voește să-și compenseze impozitele de stat restante cu salarele neachitate pentru trecut, să înainteze până la 20 Noemvrie a. c. un tablou din partea Percepțiilor fiscale în care să se arate:

- a) Numele și pronumele preotului.
- b) Domiciliul.
- c) Debitul contribuțiilor directe pe anul 1931 și 1932 (numai cvota statului).
- d) Semnătura Perceptorului sau a Notarului care extradă tabloul.

Tabloul să se facă pe o foaie format întreg de coală — astfel ca sub semnătura Perceptorului să se poată arăta din partea noastră salariul de primit specificat pe luni.

Tablourile ce vor intra după data de 20 Noemvrie a. c. nu se vor lua în considerare.

Caransebeș la 10 Noemvrie 1932.

Consiliul eparhial.

Poșta Consiliului Eparhial.

La întrebarea mai multor preoți, privitor la reducerea salariului pro Octomvrie a. c. se comunică, că printr'o rectificare ulterioară a salariului, făcută de On. Ministeriu, în luna Octomvrie s'au redus retribuțiile unor preoți cu câte 20, 40 și 60 Lei lunar.

Aceasta diferență pe lunile Ianuarie — Septemvrie a. c., s'a scăzut din retribuțiile lunii Octomvrie a. c.

ȘTIRI

Onomastica Marelui Voevod Mihai s'a serbat la sârbătoarea sfinților Arhangheli Mihail și Gavril. În biserica catedrală s'a oficiat — în cadrele sfintei liturgii un serviciu divin împreună cu rugăciune de mulțumită lui Dumnezeu, în prezența tuturor autorităților. La liturgie și doxologie a cântat corul mixt al Catedralei.

Pentru locul de pelerinaj „Piatra-Scrisă,” au mai donat: preotul Felician Nemoian din Lăpușnicel 100 lei, maior Constantin Popescu 40 lei, preotul Gh. Ciungă 20 lei, maior D. Cassius 20 lei, Maria Miuț 20 lei, Cornel Borlovan 15 lei, Dimitrie Radu 15 lei, Enachie Boțioacă 10 lei, Ion Trașța 10 lei, Ana Coșei 7 lei, Maria Kina 5 lei, cari sume s'au predat destinațiunei cu mulțumită.

„Astra“ la muncă. În ședința comitetului cercului cultural al Astrei, despărțământul Caransebeș, ținută Joi d. a. s'au desbătut multe lucruri de interes. Așa, s'a hotărât comemorarea zilei de 1 Decembrie 1918, la 1 Decembrie a. e. când se împlinesc 14 ani dela întregirea națională, în proporții de toată grandoarea. La serbare vor lua parte toate instituțiile, școalele și societățile culturale românești din oraș și jur; un grup de voluntari, foști luptători în Italia, luând aceasta caracterul unui adevărat meeting național. S'a discutat apoi chestiunea sezătorilor culturale, hotărându-se începerea lor chiar de Dumineca viitoare, deasemenea s'a hotărât estinderea acestora și la sate. Profesorul Traian Toplecean depăr-tându-se din orașul nostru, la propunerea președintelui comitetului, Dr. Cornel Corneanu, președinte al secției culturale a fost ales diaconul Constantin Rudnăan, profesor de liceu.

„Calendarul Românului“ pe anul 1933 se află sub tipar și în câteva zile se pune în comerț, putându-se acvira dela *Librăria diecezană*. Cuprinde șematismul diecezei, târgurile din Banat și Ardeal, toate tarifele noi postale, precum și un bogat material literar, cu ilustrațiuni. *Calendarul* se vinde pe un preț minimal, neurmă-rindu-se alt câștig decât acela de a se prevedea cetitorii lui obișnuiți, de peste patruzeci de ani cu același plăcut și răspândit „*Calendarul Românului*“.

† **Vladimir Jivanovici** lt. colonel la Regimentul de casă, 96 Infanterie, un distins fiu al Banatului, a murit în vârsta frumoasă de abia 42 de ani. Fiu de ofițer, din Biserica-albă, răposatul a fost crescut într'un spirit de înaltă disciplină, având toate calitățile unui soldat de elită. În armata austro-ungară a avut nu mai puțin de 14 decorații, iar — trecând în armata română — în vârstă de numai 29 de ani ajunge maior, mai apoi, acum 5 ani, locotinent-colonel. Cu el se pierde încă un mândru bănățan, un ofițer în accepțiunea plină a acestui cuvânt, un om iubit și stimat de toți cari l-au cunoscut!

† **Văduva Elena Petrescu** soția răposatului profesor de cântare și tipic *George Petrescu* a trecut și ea la cele vecinice. În vârstă de peste 70 de ani, bătrâna preoteasă după o văduvie de aproape zece ani, s'a așezat alături de soțul ei, renumitul cântăreț bisericesc! Dumnezeu să-i odihnească în împărăția Sa cerească!

Cumpăr colecții întregi sau numeri singuratici din „*Albina*“ (Viena), „*Luminătorul*“ (Timișoara), „*Tribuna*“ (Arad), „*Drapelul*“ (Logoj) și „*Renașterea*“ (Caransebeș), în scopul completării colecțiilor mele defectuoase. Dr. Dimitrie Cioloca, profesor, Caransebeș.

Obiecte bisericesti dela cele mai renumite fabrici, se află de vânzare la *Librăria Diecezană*.

Conspectul

„*Manualele de religie pentru învățământul primar*“, publicat în „*Biserica ortodoxă română*“ Revista Sfântului Sinod, are în locul prim:

Cărțile de Religiuine

de Dr. P. Barbu și Pr. P. Bizerea

Pentru

1. Școalele de copii mici și clasa I a școlii primare Lei 10.—
2. Clasele II și III ale școlii primare „ 10.—
3. Clasa IV a școlii primare „ 10.—
4. Clasele V, VI, și VII ale școlii primare „ 15.—

Editate de *Librăria Diecezană, Caransebeș*.

Irmosiere

scrise pe hârtie velină, curat, cetet,
se găsesc spre vânzare la

Librăria Diecezană

Prețul 150 Lei. — Se pot comanda prin ramburs.

Aducem la cunoștința On. public cetitor, că

Calendarul Românului

PE ANUL

1.9.3.3

— ANUL AL XLV-LEA —

se află sub tipar și în curând
se va pune în comerț.

Tipografia și *Librăria Diecezană*
CARANSEBEȘ

Tipografia și Librăria Diecezană Caransebeș.

Este bogat înzestrată și bineasortată cu tot felul de cărți școlare, literare și științifice, requisite școlare și de birou. Execută tot soiul de lucrări tipografice în cel mai scurt timp pe lângă prețuri convenabile. Are un mare depozit de hârtie.

Legătorie proprie.

FABRICA (ATELIER) DE LUMINI A EPARHIEI CARANSEBEȘULUI

In fabrica (atelier) de lumini, înființată de Consistoriul nostru eparhial, se află de vânzare lumini de ceară curată, în diferite mărimi și grosimi. Recomandăm credincioșilor noștri, ca să-și procure dela această fabrică luminele de ceară curată trebuincioase la diferitele acte religioase: cununii, prasnice, pomene, cazuri de moarte, părăstase, după cum se și cere aceasta de tradiția și cultul bisericii noastre dreptmăritoare.

Luminele se pot procura direct sau dela și prin epitropiile parohiale la

„Librăria Diecezană“ Caransebeș
cu grosul și cu bucata.